

We zeggen het maar even voor de zekerheid: printen is alleen toegestaan voor persoonlijk gebruik. Het is niet supersympathiek om dit artikel te verspreiden. Sterker nog: het is verboden. Gelukkig is het heel eenvoudig om anderen een Blendle-linkje te sturen. Delen kan dus altijd!
05-07-2017

AALDERT VAN SOEST **ND.NL/NEDERLAND**
vandaag · 2 minuten lezen

Een kind gemaakt uit huidcellen

► AMSTERDAM

Wetenschappers kunnen gewone cellen omvormen tot zaad- en eicellen. De Gezondheidsraad wil snel een ethisch debat.

Wetenschappers zijn er bij muizen al in geslaagd: levend nageslacht maken vanuit huidcellen. Een gewone cel wordt dan omgevormd tot zaadcel of eicel. Deze techniek (in-vitrogametogenese, of kortweg IVG) is ook bij mensen mogelijk. Dit kan een uitkomst zijn voor onvruchtbare paren voor wie de huidige vruchtbaarheidsbehandelingen niet toereikend zijn. Maar ook voor homostellen komt dan de mogelijkheid in beeld van een genetisch eigen kind. Want hoewel het technisch ingewikkelder is, kun je uit een mannelijke huidcel ook een eicel maken en uit de vrouwelijke huid een zaadcel. Zelfs solo-ouderschap (een zaadcel en eicel uit één lichaam) is denkbaar.

Hoe vreemd die toepassingen ook klinken, ze zijn volgens onderzoekers niet ver weg meer. Sommigen spreken van vijf jaar, anderen van tien tot twintig jaar, zegt woordvoerder Eert Schoten van de Gezondheidsraad. 'Maar het gaat hoe dan ook die kant op.' Het Centrum voor Ethiek en Gezondheid (CEG), een samenwerkingsorgaan van de Gezondheidsraad en de

Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS), publiceerde daarom dinsdag het signalement Geslachtscellen uit het lab. In een brief aan minister Edith Schippers van Volksgezondheid, roepen de voorzitters van de Gezondheidsraad en de RVS op tot een ethische discussie. Vanwege de snelheid van de ontwikkelingen is er volgens hen 'alle reden om na te denken over de wenselijkheid en mogelijke gevolgen van IVG'.

Het signalement wil een aanzet geven tot die discussie en somt allereerst de doelgroepen op voor wie IVG interessant is. Dat zijn behalve onvruchtbare stellen en paren van hetzelfde geslacht bijvoorbeeld vrouwen die te oud zijn om zich op natuurlijke wijze voort te planten. En naast de mogelijkheid om kinderen te creëren uit één ouder, zou dit zelfs moeten kunnen uit meer dan twee ouders, bijvoorbeeld vier (multi-ouderschap).

Het toepassen van IVG stuit op allerlei ethische dilemma's, beseft het CEG. 'Een eerste vraag is natuurlijk of de techniek veilig is', zegt Eert Schoten van de Gezondheidsraad. 'Maar als dat zo is, zijn er tal van vervolgvragen. Daarover moeten we het nu hebben. Naarmate onderzoekers meer vooruitgang boeken, is het moeilijker om terug te komen op ontwikkelingen.'

Het CEG vindt dat onder meer een discussie gevoerd moet worden over de beschermwaardigheid van embryo's. Ook stelt het CEG-signalement de waarde van genetische verwantschap ter discussie. Voor veel ouders is dat belangrijk, maar ligt de nadruk er niet te sterk op? De impliciete maatschappelijke boodschap van IVG zou kunnen zijn dat andere vormen dan genetisch ouderschap minderwaardig zijn, stelt het CEG.

En met name bij solo- en multi-ouderschap spelen volgens het signalement vragen over de motivatie van de ouders en de (sociale) gevolgen voor het

kind. ‘Wat doet het met een kind om genetisch verwant te zijn aan slechts één ouder of juist aan meer dan twee ouders?’

Henk Jochemsen, bijzonder hoogleraar christelijke filosofie in Wageningen en gespecialiseerd in bio-ethiek, plaatst kritische kanttekeningen bij het toepassen van IVG op mensen. ‘Om zover te komen, zul je eerst experimenten moeten doen met menselijke embryo’s. Dat vind ik al een problematische stap.’ Daarnaast geeft het loskoppelen van voorplanting uit de context van één vader en één moeder volgens hem tal van nieuwe, ethische problemen. <

